

Pomoc prawna w organizacjach pozarządowych (NGO)

Kilka organizacji w Polsce świadczy bezpłatną pomoc prawną dla cudzoziemców. Warto wiedzieć:

- prawnicy w organizacjach nie pobierają opłat od cudzoziemców, ich pomoc jest bezpłatna. Prawnicy otrzymują wynagrodzenie od swojej organizacji, które na świadczenie takiej pomocy dostają dotacje.
- organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy świadczonej cudzoziemcom mają prawo przyłączyć się do toczącego się przed sądem postępowania. Oznacza to w praktyce, że mogą zaprezentować sądowi swoje stanowisko w sprawie konkretnego cudzoziemca i zabierać głos przed sądem w jego sprawie.
- większość organizacji pomagających cudzoziemcom, podobnie jak adwokaci i radcy prawni, ma standardy świadczenia pomocy prawnej.

Gdy prawnik naruszy Twoje prawa

Może się jednak zdarzyć, że prawnik niewłaściwie zajął się sprawą cudzoziemca, np. udzielił błędnej porady albo nie dotrzymał określonych w prawie terminów np. zbyt późno złożył odwołanie czy wnioszek o zezwolenie na pobyt. W takim przypadku cudzoziemiec ma możliwość dochodzenia swoich praw.

Cudzoziemiec może ubiegać się o odszkodowanie – gdy w związku z błędnym postępowaniem pomagającego mu prawnika lub innej osoby poniósł szkodę majątkową.

Najłatwiej będzie uzyskać je od prawników, którzy posiadają polisę ubezpieczeniową – w praktyce adwokatów i radców prawnych. Wówczas pieniądze można uzyskać wprost od firmy ubezpieczeniowej bez konieczności występowania do sądu. Wybierając prawnika warto zapytać, czy posiada taką polisę. Jeżeli nie, odszkodowania będzie można dochodzić przed sądem cywilnym.

Cudzoziemiec może wystąpić o zadośćuczynienie do sądu cywilnego przeciwko nie-

Pamiętaj!

Jeżeli postępowanie w Twojej sprawie zakończy się nie po Twojej myśli, nie oznacza to, że prawnik popełnił błąd lub źle reprezentował Twoje interesy. Być może w tej konkretnej sprawie nie zostały spełnione warunki, aby otrzymać pozytywną decyzję.

Jest też możliwe, że to urząd rozpatrujący sprawę pomylił się i dopiero odwołanie lub skarga przyniosą pożądany skutek.

uczciwemu prawnikowi – gdy nie poniósł szkody majątkowej, ale miał kłopoty innego rodzaju. W trakcie postępowania trzeba będzie m.in. wykazać, że dana osoba rzeczywiście prowadziła sprawę cudzoziemca i jakie były jej obowiązki. Dlatego warto przechowywać dokumenty potwierdzające, że cudzoziemiec korzystał z pomocy prawnika czy przedstawiciela – pisemną umowę, albo kopie oświadczeń, które cudzoziemcy podpisują korzystając z pomocy organizacji pozarządowej.

Cudzoziemiec ma także prawo złożyć **skargę** na złe, jego zdaniem, pracującego prawnika lub organizację pozarządową.

Skargę na radcę prawnego lub adwokata składa się do izby radców prawnych lub do izby adwokackiej. W skardze należy opisać niewłaściwe zachowanie radcy lub adwokata i/lub popełnione błędy. Jeżeli izba uzna, że skarga jest zasadna, zostanie wszczęte postępowanie dyscyplinarne względem tej osoby.

Skargę na organizację pozarządową składa się do organu nadzorującego, którym najczęściej jest Prezydent miasta, w którym działa organizacja. Skargę można złożyć, jeżeli działalność organizacji była lub jest niezgodna z prawem.

Cudzoziemiec może też złożyć skargę na pracownika organizacji pozarządowej – powinna być ona kierowana do jego przełożonego. Jeżeli skarga będzie zasadna, może być podstawą do ukarania pracownika zgodnie z kodeksem pracy.

Nie ma niestety żadnej możliwości złożenia skargi na działającego indywidualnie prawnika lub doradcę, który nie jest prawnikiem.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 roku Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi;
- Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;
- Ustawa z dnia 26 maja 1982 roku - Prawo o adwokaturze.

Sprawy związane z legalizacją pobytu cudzoziemca w Polsce są często dość skomplikowane, a rozwiązywanie prawnych zawiłości wymaga dobrej znajomości polskiego prawa i praktyki jego stosowania.

Cudzoziemcy mają prawo do skorzystania z pomocy prawnej na takich samych zasadach jak Polacy. W Polsce pomoc prawna z reguły jest odpłatna – jednak działa kilka organizacji pozarządowych, które od lat prowadzą bezpłatne programy pomocy prawnej dla cudzoziemców.

Wybór prawnika czy pełnomocnika jest dla cudzoziemca bardzo ważny – rzetelność i kompetencje tej osoby mogą zaważyć na powodzeniu procedury w sprawie legalizacji pobytu. Jeśli prawnik czy pełnomocnik okaże się nieuczciwy lub niekompetentny – cudzoziemiec ma możliwość dochodzić odszkodowania lub innego zadośćuczynienia.

Pomoc prawną w Polsce oferują:

- profesjonalne kancelarie prawne – udzielają pomocy odpłatnie,
- organizacje pozarządowe – udzielają pomocy bezpłatnie.

Można także skorzystać z pomocy indywidualnych doradców-pełnomocników (odpłatnie). Warto jednak wiedzieć, że **nie wszyscy pełnomocnicy są prawnikami**.

Pełnomocnik w postępowaniu administracyjnym

Pełnomocnikiem, czyli osobą, która za cudzoziemca załatwi sprawę w urzędzie, może być każda osoba - nie musi to być prawnik.

Udzielenie komuś prawa do wypowiedzenia się w swoim imieniu niesie bardzo poważne konsekwencje. To bardzo ważne, aby swoją sprawę powierzyć osobie, która zna prawo, ma doświadczenie w sprawach dotyczących legalizacji i jest osobą godną zaufania.

Co to znaczy „pomoc prawna”?

Pomoc prawna polega w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu różnych pism, np. odwołań od decyzji lub skarg do sądu oraz reprezentowaniu innych osób przed urzędami i sądami.

Prawnicy świadczą bardzo różnorodną pomoc prawną. Warto pamiętać, że niektóre działania mogą podejmować tylko adwokaci lub radcy prawni.

Każdy prawnik może:

Wyjaśnić sytuację prawną cudzoziemca – pomoże zrozumieć sytuację prawną, w jakiej cudzoziemiec się znajduje, wskaże i wyjaśni przepisy, które mają wpływ na jego dalsze losy. Taka informacja często pomaga cudzoziemcy podjąć najlepsze dla siebie decyzje i uniknąć różnych błędów.

Przygotować dokumenty – prawnik pomoże zarówno w prawidłowym wypełnieniu wniosku np. o zezwolenie na zamieszkanie, jak i skompletowaniu właściwych zaświadczeń i dokumentów.

Napisać odwołanie od negatywnej decyzji urzędu – prawnik może przygotować dla cudzoziemca odwołanie od decyzji negatywnej.

UWAGA! Tylko adwokat lub radca prawny ma prawo do:

Złożenia w imieniu cudzoziemca skargi do sądu administracyjnego – jeżeli okaże się, że organy administracji rozpatrujące sprawę cudzoziemca naruszyły przepisy prawa lub błędnie je zinterpretowały.

Reprezentowania cudzoziemca przed sądem – tylko adwokat lub radca prawny może bronić praw cudzoziemca w postępowaniu sądowym i występować w sądzie w jego imieniu.

Jeżeli więc cudzoziemiec korzysta z pomocy prawnika, który nie jest radcą prawnym ani adwokatem, sam będzie musiał:

- podpisać skargę w swojej sprawie; prawnik może przygotować dokument, ale cudzoziemiec musi go osobiście podpisać.

To może być trudne, jeżeli cudzoziemiec nie przebywa już w Polsce,

- samodzielnie reprezentować swoje interesy w postępowaniu przed sądem.

Jak przygotować się do spotkania z prawnikiem?

Do spotkania z prawnikiem warto się przygotować. Należy zabrać ze sobą wszystkie dokumenty związane z daną sprawą, nawet takie, które wydają się mało istotne. Prawnিক będzie mógł właściwie ocenić sytuację i przygotować dla cudzoziemca odpowiednią poradę czy strategię działania tylko wtedy, gdy będzie mógł zapoznać się ze wszystkimi aspektami sprawy i dotyczącymi jej dokumentami.

Zatajanie informacji przed prawnikiem albo przekazywanie mu tylko części dokumentów i informacji może spowodować, że pomoc prawnika będzie nieskuteczna.

Informacja przygotowana przez Fundację Polskie Forum Migracyjne w ramach projektu „**Centrum Informacyjne dla Cudzoziemców 2**”.

Projekt współfinansowany ze środków **Europejskiego Funduszu Integracji Obywateli Państw Trzecich** oraz z budżetu Państwa.

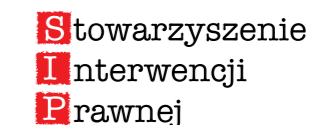
Partnerzy projektu:

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
www.interwencjaprawna.pl

Wojewoda Mazowiecki
www.mazowieckie.pl

Polskie Forum Migracyjne
www.forummigracyjne.org

Za treść publikacji odpowiada Fundacja Polskie Forum Migracyjne. Poglądy w niej wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

Wojewoda Mazowiecki

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

WWPE